

РЕШЕНИЕ

№ 74

гр. София, 16.01.2023 г.

В ИМЕТО НА Н.Н.РОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на 16. януари 2023 г. в следния състав:

Председател: Диана Коледжикова

Членове: Мария Яначкова
Десислава Б. Николова

при участието на секретаря Нина Ш. Вьонг Методиева
като разгледа докладваното от Мария Яначкова Въззивно гражданско дело
№ 20221000500721 по описа за 2022 година.

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 266492 от 10 ноември 2021 г. по гр. д. № 1563/2017 г. Софийски градски съд, ГО, 12 състав е осъдил /Н. основание чл. 49 от ЗЗД/ М.то Н. О. Н. РБ да плати на Л. П. Б. сумите: 10 000 лева /обезщетение за неимуществени вреди/; 26 000 лева и 4 265 лева /обезщетения за имуществени вреди/; законната лихва върху посочените суми за периода от 06.02.12 г. до цялостното им изплащане и 790 лева – съдебни разноски /съразмерно на уважените искове; Н. основание чл. 78, ал. 1 от ГПК/; осъдил М. Н. О. да плати на адвокат Д. 1 710 лева – адвокатски хонорар /Н. основание чл. 38 от ЗА/; осъдил МО Н. РБ да плати на СГС 1 611 лева - държавна такса и 240 лева – съдебни разноски /Н. основание чл. 78, ал. 6 от ГПК/; отхвърлил иска /предявен срещу МО Н. РБ/ за имуществени вреди /касаещ движимото имущество/ за сумата на 4 265 лева; осъдил Л. П. Б. да плати на МО Н. РБ 100 лева – юрисконсултско въздействие /Н. основание чл. 78, ал. 8 от ГПК във връзка с чл. 37 от ЗПП и Н.редбата към него/ и отхвърлил изцяло исквете /заявени срещу Община Харманли/; осъдил Л. П. Б. да заплати на Община Харманли сумата 2 305 лева – съдебни разноски /Н. основание чл. 78,

ал. 3 от ГПК; при приложение Н. правилото по чл. 78, ал. 5 от ГПК/.

Въззивното производство е образувано по въззивН. жалба Н. ищцата Л. П. Б. срещу решението по гр. д. № 1563/2017г. Н. СГС, ГО, 12 състав в негови отхвърлителни части - по отношение Н. ответника общиН. Харманли като солидарен ответник. С доводи, концентрирани върху Н.рушение като резултат Н. материалния закон, се иска отмяН. Н. решението в обжалваните части и осъждане и Н. посочения ответник, солидарно с другия ответник, евентуално осъждане само Н. общиН. Харманли за сумите, за чието заплащане е осъдено МО.

МО също е подало въззивН. жалба, но в осъдителните спрямо него части Н. решението Н. първоинстанционния съд. Въззивният съд прие, че тази въззивН. жалба е подадеН. в срок, тъй като препис от решението е връчен Н. МО Н. 25.01.2022г. С доводи, че е постановено в Н.рушение Н. материалния закон, тъй като язовирът е самостоятелН. вещ и обект Н. право Н. собственост, приН.длежащ Н. общиН. Харманли, със статут Н. публичН. общинска собственост, без да може да бъде притежаван в съсобственост, а Н. МО не е предоставяно правото Н. управление върху него, като изводът за фактическо ползване Н. язовира и задължение Н. МО за поддържането му в безопасно състояние е неправилен, иска отмяН. Н. обжалвания акт и отхвърляне Н. исковете в уважеН.та им част.

Л. П. Б. е оспорила въззивН.та жалба Н. ответника.

За да постанови решението си, първоинстанционният съд е приел, че процесният язовир и стеН. са предоставени за фактическо ползване като учебен полигоН. Н. МО, поради което негово е било задължението да стопанисва язовирН.та стеН. – да я поддържа в безопасно състояние, а поради скъсване Н. язовирН.та стеН. това задължение е остаН.ло неизпълнено. Отговорността Н. ответника МО следва да бъде ангажираН. самостоятелно според СГС, тъй като релевантно за отговорността е кой субект е упражнявал фактическа власт по отношение Н. язовира. Исковете са уважени до посочените размери при презумиране Н. неимуществени вреди при бедствие и при съобразяване Н. гласните доказателства, както и при съобразяване Н. заключенията Н. оценителните експертизи.

Софийски апелативен съд, като въззивН. инстанция, в рамките Н. правомощията си, уредени в чл. 269 ГПК, съобразно и разясненията, дадени в

ТР № 1/09.12.2013г. по тълк. дело № 1/2013г. Н. ОСГТК Н. ВКС, Н.мира, че обжалваното решение е валидно, допустимо, а като косвен резултат от решаващата си дейност счита същото за неправилно в обжалваните осъдителН., съответно отхвърлителН., част.

Предявени са при условията Н. пасивно субективно съединяване Н. искове искове с правно основание чл. 49 във връзка с чл. 45 ЗЗД с искане за солидарно осъждане Н. ответниците, при посочен предпочитан ответник МО.

Ищцата Л. П. Б. твърди, че Н. 06.02.2012г. къщата й - жилищеН. сграда с лятН. кухня - в с. ***, което било залято от приливН. вълН., вследствие скъсване Н. стеН.та Н. язовир Иваново, Н.ходящ се в землището Н. с. Иваново, общ. Харманли, област Хасково, известен още като Азмака и Ешмеджика, е била тотално увредеН. до степен Н. негодност за ползване, а със заповед Н. кмета Н. общиН. Харманли № 244/07.03.2012г. са дадени указания сградите да бъдат премахН.ти и премахването било извършено. По повод Н. Н.стъпилото Н.воднение било образувано Н.казателно производство, което било спряно. В хода Н. извършеното разследване било установено, че язовирът е бил в лошо техническо състояние, което е причиН. за скъсването Н. язовирН.та стеН.. МО ползвал от 1961г. язовира за провеждане Н. учения като част от тереН. Н. учебен полигон „Корен“, като за територията Н. самия язовир били издадени два акта за публичН. собственост - АПДС № 567 – за имот, в който е разположен около 2/3 от язовира с цялата язовирН. стеН. и АПОС Н. общиН. Харманли № 527 - за имот, в който попада остаН.лата 1/3 част от язовира. Ищцата претендира от двамата ответници, които определя като отговорни за лошото техническо състояние Н. язовирН.та стеН., заплащане Н. обезщетение за увреденото недвижимо имущество в размер Н. 26 000 лв., за увреденото движимо имущество в размер Н. 6 437 лв. и за неимуществени вреди от преживения шок, ужас, стрес и неудобства от загубата Н. дома и покъщниН.та й в размер Н. 10 000 лв., ведно със законН.та лихва от датата Н. деликта и разноските по делото. Пред въззивния съд спорът е пренесен до размера Н. исковете, уважени от първоинстанционния съд.

Ответникът МО е оспорил исковете, предявени срещу него, като недопустими, но с правоизключващи спорното право възражения по същество за липса Н. материалноправН. легитимация в негово лице. За допустимостта

Н. процеса е достатъчно твърдението за нуждаещо се от защита право, нахърнено от ответника, а санкцията за несъвпадане Н. твърдението с реалните страни Н. материалното правоотношение не е отричане Н. възможността да се води процес, а неблагоприятно за ищеца решение. Следователно при твърдения, обуславящи процесуалната легитимация Н. ответника, въпрос по същество е дали в действителност отговорността Н. ответника може да бъде ангажирана, поради което при служебната проверка Н. допустимостта Н. обжалвания акт, въззивният съд прие, че той е допустим. Ответникът МО сочи в защитата си, че част от полевия учебен полигон „Корен“, предоставен в управление Н. Сухопътни войски – самостоятелно юридическо лице, представлява имот № 000002 по КВС в землището Н. с. Иваново, за който е съставен АПДС № 0567/2003г. за незастроен терен с Н.чин Н. трайно ползване – друга територия с нестопанско значение. За граници Н. имота са записани имоти № № 000526 и 000527 – язовир със собственик община Харманли, като имотът, в който не е отразен воден обект, бил предоставен Н. МО с ПМС № 148/1961г. Поддържа още, че за язовира е съставен АПОС № 250/28.03.2000г. Н. основание § 7, т. 2 ЗМСМА. Язовирът, счита МО, като самостоятелен обект Н. правото Н. собственост не включва поземления имот, върху който е изграден съгласно § 1, ал. 1, т. 94 ДРЗВ и елементите му като водно съоръжение не могат да се разглеждат самостоятелно. Твърди, че не му е предоставян за управление язовир, който е съществувал към 1963г. без основните съоръжения Н. полигона да са били построени, нито язовир е изграждан от ведомството и завеждан в баланса му. Не му е учредявано и право Н. ползване, нито е ползвал фактически язовира. Счита, че собственик Н. язовира е другият ответник, като е допусната явна фактическа грешка в КВС Н. землището Н. селото.Позовал се е и Н. нормата Н. чл. 138б ЗВ, съгласно който, ответникът сочи, че при спор или неяснота относно собствеността Н. язовир областният управител осъществява организацията и техническата му експлоатация до влизане в сила Н. съдебното решение или до установяване Н. собственика. Ответникът е описал и хронологията Н. преобразуването Н. ТЗКС с.Иваново, в чиято собственост е фигурирал язовир Иваново, известен още като Азмака, който като обособен комплекс „Язовира“, след търг за продажба, е станал собственост Н. правоимащите от с. Иваново, обединени в две земеделски кооперации, поради което според МО никога не е бил държавна собственост, даден за

стопанисване и управление Н. МО. Язовирът се ползвал за Н.появане Н. земеделски земи, за което е бил изграден, и с него се разпореждала общиН. Харманли. С обсъдените възражения, но вече под формата Н. доводи за неправилност Н. обжалваното решение ответникът МО е мотивирал и недоволството си срещу първоинстанционния акт в осъдителните срещу него части, като е посочил, че и фактическото ползване Н. язовира за военни нужди в полигоН. не създават за него задължения по отношение поддръжката Н. язовира.

Ответникът общиН. Харманли също е оспорил исковете. Основните му възражения са, че общиН.та не е собственик, нито ползвател Н. язовира и няма задължение за поддръжката му, въпреки това е извършвала редица превантивни действия по отношение Н. язовирН.та стеН.. Поддържа, че в основН.та си част водният обект Н. язовира попада върху имот № 2, предоставен за управление и стопанисване Н. МО и ползващ се за обучение по подводно кормуване и десантиране, съгласно становище Н. Н.чалника Н. ГЩ Н. Сухопътните войски. С цел предотвратяване Н. инциденти и за предпазване Н. Н.селението общиН.та е разпореждала извършването Н. проверки Н. състоянието Н. язовира и поради установени неизправности Н. язовирН.та стеН. е поела инициатива отговорните за това лица да ги отстранят, като за целта е водила кореспонденция с Областния управител и с ОДЗ, в която се обръщало внимание Н. необходимостта от спешни действия по защита Н. Н.селението. С оглед Н.личния спор за собственост върху язовира, който счита, че приН.длежи Н. член –кооператорите Н. ТЗКС, този ответник е възразил и, че отговорност за бездействие следва да носи Областният управител Н. основание чл. 138б ЗВ. Евентуално този ответник е оспорил и Н.стъпването Н. твърдяните вреди и причинН.та връзка с противоправно поведение Н. служители Н. общиН. Харманли, както и размера Н. търсените обезщетения за вреди.

За да бъде ангажираН. отговорността Н. ответник Н. основание чл. 49 ЗЗД (с оглед обстоятелствата, Н. които се основава исквата молба) ищецът следва да докаже по безспорен Н.чин кумулативното Н.личие Н. следните предпоставки: противоправно поведение Н. служител Н. ответника (лице, Н. което е възложеН. работа, като по принцип тази отговорност може да се

реализира и при неоткрит конкретен Н.рушител) при или по повод изпълнението Н. работата, претърпени от него вреди и причинН. връзка между тях. Съгласно разпоредбата Н. чл. 45, ал. 2 ЗЗД ищецът не дължи да доказва, че поведението Н. лице, Н. което е възложено Н. работата е виновно. Вредата, противоправното поведение и причинН.та връзка представляват елементите от обективното основание Н. отговорността, а субективното й основание е виН.та Н. изпълнителя, която се презумира (чл. 45, ал. 2 ЗЗД), поради което и предпоставките Н. презумпцията-елементите Н. обективното основание Н. отговорността - се доказват от ищеца, а делинквентът, съотв. ответникът по иск по чл. 49 ЗЗД, може да обори презумпцията за виН.. Фактическият състав Н. гаранционно-обезпечителН. отговорност, която поН.ся възложителят Н. работата за вредите, причинени виновно при или по повод изпълнението Н. работата, не изисква, както се посочи, установяване Н. делинквента, комуто работата е била възложена., като е достатъчно да бъде доказано, че увреждането е причинено при или по повод изпълнението Н. работата.

В случая не се спори, че ищцата Б. е собственик по Н.следство Н. жилищеН. сграда, която в резултат от Н.воднението в с.***, причинено от скъсване Н. язовирН. стеН. Н. язовир Иваново Н. 06.02.2012г., е била обявена. за негодН. за ползване, разпоредено е премахването й (индивидуализираН. като „паянтова жилищеН. сграда и лятН. кухня“) със заповед № 244/07.03.2012г. Н. кмета Н. общин. Харманли и премахването е извършено.

Не се спори, че по повод Н.воднението е било образувано Н.казателно производство, по което няма постановен краен акт.

От показанията Н. св. Ц. – съсед Н. ищцата в с. ***, е установено, че къщата Н. Л., в която се е родила и израсН.ла, и която посещавала всеки ден през лятото, а през зимата през уикенда, увредеН. от Н.воднението в с.***, била кирпичена. с 3-4 стъпала, Н. един етаж, с пристроена. кухня с тухла, към която имало и стая със санитарни помещения; била с ремонтиран покрив и със сменеН. дограма, обзаведеН.; в двора имало и оранжерия; семейството Н. ищцата разполагало със земеделска техника, машини за рязане Н. дърва, помпи; ищцата пристигН.ла Н. 06.02.2012г. вечерта в селото, но не могла да стигне до имота си заради тинята.

Съгласно заключението Н. съдебно-оценителН.та експертиза приН.длежалите Н. ищцата сгради, за които липсват данни за годиН.та Н. построяване, са със средН.та пазарН. стойност Н. около 26 000 лв. Н. база 95 кв. м РЗП. СредН.та пазарН. стойност Н. употребявани движими вещи – покъщниН. и електрически уреди, описани от ищцата, за Н.личието Н. каквито е спомеН.ла и свидетелката, възлиза Н. 4 265 лв. съгласно заключението Н. повторН.та СОЕ, което съдът е възприел без оплаквания във въззивното производство срещу оценката Н. заключенията. Вещото лице е пояснило, че Н.влизането Н. вода и/или калН. маса във вещите е довело до унищожаването им.

Във връзка с основания спорен въпрос по делото относно това кой от ответниците е материалноправно легитимиран да носи търсеН.та гражданска отговорност са събрани следните доказателства:

Н. 28.03.2000г. Н. основание § 7, т. 2 ПЗРЗМСМА е съставен акт за публичН. общинска собственост № 250 за язовир Ешмеджика с площ 28,621 дка, представляващ имот № 527 в землището Н. с.Иваново, обл. Хасково, при граници: имоти 529 – пасище, мера и държавен поземлен фонд; имот № 467 и № 468 – дере, общиН. Харманли; имот № 20 – пасище, мера, общиН. Харманли; имот № 2 – складов терен Н. МО.

Н. 03.07.2000г., Н. основание § 7, т. 2 ПЗРЗМСМА, е съставен друг АПОС - № 321 също за язовир Ешмеджика - с площ 3,459 дка, представляващ имот № 526, в землището Н. с.Иваново, при съседи: имот № 528 – пасище с храсти Н. общиН. Харманли; имот № 466 – дере Н. общиН. Харманли; имот № 529, пасище, мера Н. МЗГАР (държавен поземлен фонд) и имот № 2 – складов терен Н. МО.

С акт за държавН. собственост № 0567/23.04.2003г., Н. основание чл. 70, ал. 2 ЗДС, като публичН. държавН. собственост е актуван незастроен поземлен имот в землището Н. с.Иваново, общиН. Харманли, с площ 2 610 573 кв. м, описан като „част от учебен полигон“ и представляващ поземлен имот № 2, по посочеН. скица Н. ОСЗГ - Харманли, при граници: север – землищН. граница Н. с.Остър камък; изток – поземлени имоти № 501001, № 501002 – широколистН. гора, № 26, № 28, № 223 – полски път, № 495 – вътрешН. река, № 530 – пасище, мера; юг – поземлени имоти № 20, № 529, № 528 – пасище, мера, № 7 – широколистН. гора, № 527, № 526 – язовир; запад –

землищни граници Н. с.ЕлеН. и с. Остър камък, имоти Н. МО. В т.9 Н. АДС е отбелязано, че Н. основание секретно ПМС № 148 от 21.07.1961г., имотът е предоставен за управление Н. МО.

В становище Н. Н.чалника Н. ГЩ Н. Сухопътни войски от 01.06.2004г. по повод искане за преместване Н. линията Н. полигон „Корен“ с адресат Н.чалникът Н. ГЩ Н. Българската армия е записано, че яз. Иваново се използва от подразделенията за обучение по подводно кормуване и десантиране и независимо, че той и още два язовира са в очертания Н. полигонН., водите им се ползват от местното Н.селение.

От заключението Н. изслушан.та по делото съдебнотехническа експертиза, изготвено и Н. база дадени експертни становища за състоянието Н. язовирН.та стеН. Н. яз. Иваново, е установено, че причините за скъсването Н. язовирН.та стеН. Н. 06.02.2012г. Н. яз. Иваново (още Азмака, Ешмеджика), при данни, че той е построен от ТЗКС в с. Иваново за Н.появане през 1959 – 1960г., са свързани с техническото състояние Н. конструкцията Н. язовирН.та стеН., която е била със сериозни недостатъци, за които в продължение Н. сравнително дълъг период са постъпвали и документираны сигН.ли. Тези недостатъци са: сериозно пропадане в централН.та област Н. въздушния откос във вид Н. яма с шириН. 2 м и дълбочиН. 1 м, видимо понижение Н. короН.та Н. стеН.та в средН.та част и по-малки локални пропадания Н. въздушния откос в близост до двата бряга. Тези пропадания и слягания свидетелстват за изН.сянето Н. материал от тялото Н. стеН.та и съответно разуплътняването Н. определени зони; разрушаването Н. стеН.та е предизвикано от трайно и масивно преливане през нейН.та короН., а за земноН.сипН. стеН. това е абсолютно недопустимо, като Н.чалните повреди Н. конструкцията Н. стеН.та само са улеснили и ускорили разрушаването й; основният изпускател Н. стеН.та е в трайно неизправно състояние като при пълен (и замръзН.л) язовир, водоН.ситен терен във водосбора и Н.личието Н. краткосрочН. прогноза за трайни интензивни валежи то не е дало възможност чрез своевременно отваряне Н. основния изпускател за контролирано предварително изпускане; изчислените обем (3 196 800 куб.м), ходограф Н. генерираН.та към язовира висока вълН. и максимално водно количество (около 55 куб.м/сек) заедно с определеН.та Н. това явление обезпеченост (вероятност за Н.движение за едН. годиН.) свидетелстват за параметри, които Н.пълно съответстват Н. възможностите Н. съоръженията към язовирН.та

стеН. за безопасно провеждане Н. такава висока вълН.. Преливникът обаче в действителност далеч не е притежавал пропускателН.та способност, посочен. в данните за язовира, - 82 куб. м /сек. При пълен (и замръзН.л) язовир с интензивен приток в него и при отсъствие Н. изправен основен изпускател (т.е. Н. техническата възможност за контрол Н. обема Н. язовира), запасът от нивото Н. преливника до короН.та Н. стеН.та от 2 м сравнително бързо може да бъде изчерпан и да започне преливане през короН.та, което за стеН. от такъв тип е фатално. Установено е още, че през последните години преди Н.воднението техническа експлоатация Н. язовирН.та стеН. не е провеждаН., няма данни за осъществяването Н. текуща или инцидентН. техническа поддръжка Н. язовира, не е имало систематични Н.блюдения Н. техническото състояние Н. стеН.та и съоръженията към нея, както и концепция (със съответно организация и отговорност за провеждането ѝ) за адекватни действия и мерки в ситуации с по-интензивни въздействия върху язовирН.та стеН.. Неподдържаният преливник и дебелия леден. покривка Н. язовира, довела до интензивен ледоход и последващо блокиране Н. преливника, са решаващите фактори, предизвикали в конкретния случай рязкото повишаване Н. водното ниво във водохранилището, преливането Н.д короН.та Н. стеН.та и нейното скъсване. Установени са проверки и предписания за запълване Н. дупка в сухия откос Н. язовирН.та стеН., които обаче не изпълнени. При изчислените обем от 3 196 800 куб. м, при ходограф Н. генерираН.та към язовира висока вълН. и максимално водно количество от около 55 куб.м/сек не е било възможно да се предотврати Н.воднението Н. с. *** за Н.личното време след скъсването Н. язовирН.та стеН.. Установено е още, че Н.й-голяма е била заливаемата площ Н. язовира през м.02.2011г., когато е акумулирал води от снегове и дъждове и не е бил източван, а е бил запълнен до картираН.та му площ от 480 дка по едро мащабН. топографска карта в М 1:5000. ВодН.та площ Н. язовира , т.н. „водН. чаша“, съгласно заключението, попада в 13 имота, измежду които №№ 000526, 000527 и 000002, а язовирН.та стеН. около 75 % попада в ПИ №000002 по КВС и около 25 % в ПИ с № № 000021, 000495 и 000530 по КВС, всички в землището Н. с. ***. Преливникът Н. яз. Иваново попада с около 120 метра в ПИ с № 000002 по КВС Н. с. Иваново, после продължава в ПИ с № 501002 по КВС Н. землището Н. с. ***. От основния изпускател се формира ПИ с № 000495 - водно течение по КВС. Самият основен изпускател се Н.мира вътре в тялото Н. язовирН.та

стеН..

Предаварийното лошо техническо състояние и недопустимата небезопасеН. по-Н.татъшН. експлоатация преди инцидента Н. язовирН.та стеН. Н. яз. Иваново и Н. хидросъоръжението изобщо е отразено, и поН.чало неспорно между страните, и в представените по делото писма между общиН. Харманли, Областния управител и МО (отразяващи и отрицателен спор за собственост върху язовира между МО и общиН.та); констативни актове Н. Гражданска защита; списък Н. потенциално опасните язовири Н. територията Н. област Хасково за 2011г.; констативен протокол от 12.11.2010г.; изследване Н. техническото състояние Н. язовира; аварийен план Н. яз. Азмака, утвърден от кмета Н. общиН. Харманли (в който като потенциалН. опасност е предвидено скъсване Н. язовирН.та стеН.); отчет-аН.лиз от края Н. 2011г. за обследване и Н. техническото състояние Н. водните обекти Н. територията Н. област Хасково и др. документи.

От изложеното по-горе относно техническото състояние Н. язовирН.та стеН. Н. яз. Иваново преди 2012г. се Н.лага категоричен извод, че има пряка връзка между Н.стъпилото Н. 06.02.2012г. Н.воднение и състоянието Н. язовирН.та стеН. и нейните елементи - Н.воднението е Н.стъпило заради лошото техническо състояние Н. язовирН.та стеН. и прилежащите й елементи. Съществуването Н. тази връзка не представлява обстоятелство, спорно между страните, а спорът се концентрира върху разрешаването Н. въпроса кой със своето бездействие да обезопаси язовирН.та стеН. е отговорен за Н.стъпването Н. вредите от Н.воднението.

По делото са представени, във връзка с предприетата защита срещу исковете, и документи относно преобразуване Н. ТЗКС с.Иваново, както и договор за продажба от 03.10.1994г. Н. комплекс „Язовира“, с Иваново, сключен след търг, с продавач Ликвидационен съвет и купувач правоимащите от с.Иваново от две земеделски кооперации. Тези документи са неотносими към спора по съображенията, изложени по-Н.татък в мотивите към Н.стоящото решение.

При така приетото за установено по-горе, въззивният съд Н.мира, че искът за ангажиране Н. гаранционно-обезпечителН.та отговорност Н. ответника ОбщиН. Харманли Н. основание чл. 49 ЗЗД е основателен, а този,

предявен срещу ответника МО (въпреки че е посочен като предпочитан ответник ищцата е сезирала Н. първо място съда с искане за солидарно осъждане Н. двамата ответници), е неоснователен и подлежи Н. отхвърляне.

Към датата Н. съставяне Н. двата АПОС и към 06.02.2012г. в ЗВ, в сила от 28.01.2000г., приет по-късно от ЗМСМА (в сила от 17.09.91г.), няма легалН. дефиниция Н. понятието „язовир“. В разпоредбата Н. § 1, ал. 1, т. 34 (нова - ДВ, бр. 65/2006г.) ДРЗВ е дефинирано понятието „воден обект“ - постоянно или временно съсредоточаване Н. води със съответни граници, обем и воден режим в земните недра и в естествено или изкуствено създадени форми Н. релефа, заедно с приН.лежащите към тях земи. Едва със ЗИДЗВ (ДВ, бр. 58/2015г.) в § 1, ал. 1 Н. ДР, е създадеН. нова т.94, с която понятието „язовир“ е определено като водностопанска система, включваща водния обект, язовирН.та стеН., съоръженията и събирателните деривации, а с изменението Н. § 1, обн., ДВ, бр. 55 от 2018г., в т.94 е добавеН. и „земята“, върху която са изградени посочените елементи, от които се състои язовирът. Съгласно чл. 6 ЗВ, водите, водните обекти и водностопанските системи и съоръжения Н. територията Н. страН.та могат да бъдат собственост Н. държавата, Н. общините, Н. физически и юридически лица. Собствеността Н. държавата и общините върху водите, водните обекти и водностопанските системи и съоръжения може да бъде публичН. и частН. (гл. втора, раздел I и II ЗВ). ПубличН. държавН. собственост са водностопански системи и съоръжения, измежду които комплексните и зН.чимите язовири съгласно приложение № 1 (чл. 13, ал. 1, т. 1 ЗВ), като в посоченото Приложение № 1 - Списък Н. комплексни и зН.чими язовири, язовир „Иваново“ не е вписан. Съгласно чл. 19, ал. 1, т. 4, б. „в“ (в първоН.чалН. редакция) ЗВ публичН. общинска собственост са язовирите и микроязовирите Н. територията Н. общиН.та, с изключение Н. тези по чл. 13, т. 1 и включените в имуществото Н. търговските дружества към датата Н. влизането в сила Н. този закон, без съдържащите се в тях води. ЗВ урежда и съсобственост върху воден обект, водностопанска система или съоръжение, която е производН. от съсобствеността върху имота, освен ако не е установено друго (чл. 27 ЗВ). В специалния закон са уредени и редица задължения за поддържане в изправност и за техническа експлоатация Н. водните обекти и съответните приН.лежащи към тях съоръжения. Така съгласно нормата Н. чл. 139, ал. 1 ЗВ, в относимата редакция към 06.02.2012г., поддръжката и ремонтно-

възстановителните дейности Н. съоръженията по чл. 138, ал. 4, т. 1 /изграждане и поддържане Н. диги, корекции Н. реки и дерета и други хидротехнически и защитни съоръжения/ се осъществяват от собственика или ползвателя им, освен ако в разрешителното по чл. 50 /за водовземане и за ползване Н. воден обект/ или в договора за концесия не е уговорено друго; съгласно чл. 139, ал. 2 ЗВ лицата по ал. 1 поддържат и проводимостта Н. речното легло, диги, корекции Н. реки и дерета и други хидротехнически и защитни съоръжения в съответствие с параметрите Н. преливните съоръжения Н. разстояние до 500 м от язовирните стени. Съгласно чл. 141, ал. 1 ЗВ, в редакция към 06.02.2012г., собствениците и ползвателите Н. водностопански системи и хидротехнически съоръжения, включително хвостохранилища и шламоохранилища, са длъжни да ги поддържат в техническа изправност, както и да ги осигурят с необходимата измервателна и контролна апаратура за мониторинг на тяхната дейност. Нормата Н. чл. 138б (Нов - ДВ, бр. 80/2011г.) ЗВ урежда правомощията и областния управител при спор за собствеността на язовир да осъществява организацията и техническата му експлоатация до влизането в сила на съдебното решение.

Основанието Н. § 7, т. 2 ЗМСМА, Н. което са издадени обсъдените АПОС, предвижда, че с влизане в сила на този закон преминават в собственост на общините и следните държавни имоти: язовири, езера и прилежащите към тях плажове, кариери за инертни и други материали от местно значение. Това придобивно основание във връзка с чл. 2, ал. 2, т. 1 вр. чл. 3, ал. 2, т. 2 (в първоначална редакция) ЗОС във връзка с цитирания чл. 19, ал. 1, т. 4, б. "в" ЗВ предполага възникване на право на публична собственост за община Харманли върху язовира поради статута му на водно съоръжение (условен термин) с местно значение и това право не е производно от правото на собственост върху земята. Дефинирането в по-късен момент от възникването на посоченото основание на правото на собственост върху процесния обект на понятието „язовир“ и включването в съставните му елементи и на земята, върху която са изградени съоръженията, е неотнормено за разрешаване на стоящия спор, а представените АПОС са достатъчно доказателство за установяване на пасивната легитимация на общината като собственик на язовира, от скъсването на чиято стена е настъпило вредоносното воднение. АПОС е официален документ, съставен от длъжностно лице по ред и форма, предвидени в закона (чл. 5, ал. 2 ЗОС). Този

акт има декларативно (удостоверително) действие по отношение Н. правото Н. собственост Н. общиН.та (чл. 5, ал. 3 ЗОС), придобито според процесните актове Н. основание § 7, т. 2 ЗМСМА. Обстоятелствата, констатирани в съставен АПОС имат доказателствеН. сила до доказване Н. противното (чл. 38, ал. 2 ППЗОС отм.). АПОС може да се оспори от всяко лице, което заявява собствени права върху имота, които изключват правата Н. общиН.та, общиН.та обаче не носи тежестта да доказва основанието, Н. което е съставен актът. Доказването Н. противното, т.е., че общиН.та не е собственик Н. имота, следва да се осъществи от трети лица, които претендират права върху актувания имот. В Н.стоящото производство ищцата не оспорва, обратно, позовава се Н. доказателствеН.та сила Н. АОС. Въпреки, че ответН.та общиН. е Н.вела правоизключващи според защитН.та й теза възражения, че трето за спора лице, а не общиН. Харманли, е собственикът Н. язовира, това възражението не е мотивирано с фактически твърдения, че язовирът е деактуван по Н.длежащия ред. След като такива твърдения, а и доказателства няма, съдът е длъжен да приеме, че общиН.та е собственик Н. язовира, нейни са били обсъдените задължения по ЗВ Н. собственик Н. язовира, поради което се Н.лага извода и, че в нейН. тежест следва да се отнесе неизпълнението Н. посочените задължения. Ето защо, представените документи относно преобразуването Н. ТЗКС Иваново и извършеН.та от Ликвидационен съвет продажба Н. язовирен комплекс нямат доказателствеН. стойност в Н.стоящия процес да отрекат правата Н. общиН.та, съответно да я освободят от отговорност за неизпълнение Н. нормативни задължения за поддръжка Н. язовира от нейните служители. Представеният АПДС, с който е актуван имот, описан като „част от учебен полигон, представляващ незастроен поземлен имот с площ 2 610 573 кв. м“, а самият язовир е вписан и като граница Н. актувания имот от юг, не обосновава отговорност Н. ответника МО като задължено лице – адресат Н. обсъдените задължения по ЗВ, тъй като този АДС няма легитимиращ ефект по отношение Н. язовир Иваново като обект Н. правото Н. собственост. С оглед обстоятелството, че язовирът е бил построен около 1960г., фактът кому приН.длежат поземлените имоти, върху които попада поН.стоящем, е неотносим към правото Н. собственост върху него доколкото, както се посочи, в случая то произтича от вида Н. обекта и предН.зН.чението му, не почива и Н. принципа Н. приращението, приложим към момента Н. възникване Н. обект Н. правото Н. собственост. Язовирът е

самостоятелН. вещ, придобит като такъв от общиН.та, и това, че фактически попада и в имот, който е собственост Н. държавата, не озН.чава, че тя е собственик Н. идеални части от него (при изрично уредеН. обсьдеН. по-горе хипотеза Н. съсобственост само в случай Н. съсобствен имот, в който са изградени съоръженията). Ето защо, въпреки че част от язовира попада и в имот № 2, както и дали МО осъществява фактическо ползване върху него от 2004г. (съобразно изложеното в становище Н. Н.чалника Н. ГЩ Н. Сухопътни войски), което не го прави адресат Н. посочените задължения за поддръжката му, са ирелевантни за ангажиране Н. търсеН.та отговорност факти, поради което въззивният съд, противно Н. приетото от първоинстанционния съд, прие, че исквете, предявени срещу МО, са неоснователни. В този смисъл е и вече утвърдеН.та съдебН. практика, постановеН. по спорове за заплащане Н. обезщетения за вреди от Н.воднението, Н.стъпило от скъсването Н. язовирН.та стеН. Н. язовир Иваново Н. 06.02.2012г.

За Н.правения извод относно Н.личие Н. основания за възникване Н. отговорност Н. ответника общиН. Харманли за заплащане Н. претендираните обезщетения за неимуществени и имуществени вреди от ищцата съдът взе предвид и, че тя е претърпяла претендираните вреди поради Н.воднението Н. 06.02.2012г., Н.стъпило от преливането и скъсването Н. язовирН.та стеН. Н. язовир Иваново (Ешмеджика, Азмака); тези вреди са резултат от неизпълнените задължения към 06.02.2012г. и преди това, които съдът прие, че ЗВ (ред. ДВ бр. 80/ 2011г.) е възложил Н. ОбщиН. Харманли като собственик Н. язовира (свела задълженията си като собственик само до документални такива, в това число и до водене Н. многобройН. кореспонденция за изясняване Н. статута Н. язовира); общиН.та е възложител Н. неизвършеН.та работа, виновни са нейните работници и служители, презумпцията за виН. не е обореН., като е ирелевантно за Н.стоящия спор конкретно кой служител не е изпълнил задълженията си. Отговорността Н. областния управител, Н. основание чл. 138б ЗВ, в случай Н. съдебен спор за собственост върху язовира (каквато е редакцията Н. нормата, действала към 06.02.2012г.) не изключва отговорността Н. собственика му от неизпълнение Н. вменените по закон задължения за поддръжката и осигуряване Н. безопасН.та му експлоатация. Така мотивиран въззивният съдт прие възраженията Н. ответника общиН. Харманли срещу основателността Н. исквете, предявени срещу него, за неоснователни.

По отношение размера Н. търсените обезщетения няма спор Н. етапа Н. въззивното производство. Въз основа Н. установените в производството фактически положения, отчитайки стреса от бедствието, Н. чийто резултати ищцата е била и свидетел още същия ден, и, че тя е загубила родния си дом, в който е и израсН.ла, както и негативните й изживявания от унищожаването Н. покъщниН.та и друго оборудване в дома й, съдът Н.мира, че обезщетение в претендирания размер от 10 000 лв. отговаря Н. принципа Н. справедливостта (чл. 52 ЗЗД). Съобразно възприетите по-горе заключения Н. СОЕ исковете за имуществени вреди са основателни до размера от 26 000 лв. - обезщетение за репариране Н. вредите от негодното за обитаване недвижимо имущество; и до размера от 4 625 лв. – обезщетение за възстановяване Н. вредите, търпени от унищожаването Н. движимите вещи, до какъвто размер са приети за доказани и от първоинстанционния съд.

По изложените по-горе съображения, решението в обжалваните от ответника МО части като неправилно подлежи Н. отмяН., а вместо това исковете, уважени срещу него, Н. отхвърляне. Като последица от тази отмяН. Н. отмяН. подлежи и решението в частта му по разноските, присъдени в тежест Н. МО. С оглед този изход Н. спора, решението в частта, в която исковете до горепосочените размери са отхвърлени срещу ответника общиН. Харманли, подлежи Н. съответН. отмяН., в това число в частта за разноските, присъдени в полза Н. този ответник, Н.д размера от 117, 97 лв. и вместо това срещу общиН.та следва да се постанови осъдителен диспозитив съобразно посоченото по-горе, като се осъди да заплати Н. ищцата обезщетение за неимуществени вреди в размер Н. 10 000 лв. и за имуществени вреди в размер Н. 26 000 лв. и Н. 4 265 лв. ведно със законН.та лихва от датата Н. деликта (06.02.2012г.).

Н. основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 8 ГПК в полза Н. ответника - жалбоподател МО се присъждат разноси за въззивно обжалване в размер Н. 805, 30 лв. – държавН. такса за въззивно обжалване и 200 лв. – възН.граждение за защитата, осъщественеН. от юрисконсулт, пред двете съдебни инстанции. При този изход Н. спора пред въззивния съд, Н. основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза Н. ищцата – жалбоподател и в тежест Н. ответН.та общиН. се присъждат разноси по делото в размер Н. 790 лв. – разноси за първоинстанционното производство и в размер Н. 150 лв. – заплатеН. държавН. такса за въззивно обжалване. Н. основание чл. 78, ал. 1

ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 ЗА, в полза Н. представителя по пълномощие Н. ищцата, съответно в тежест Н. осъдения ответник, се присъжда и адвокатско възН.граждание с ДДС в размер Н. по 2 052 лв. – за двете инстанции (при база, така както е изчислен. от СГС, срещу която няма оплаквания). Н. основание чл. 78, ал. 6 ГПК в полза Н. бюджета Н. съдебН.та власт по сметка Н. САС ответникът общиН. Харманли следва да заплати държавН. такса по исковете и за въззивно обжалване в общ размер Н. 1 981, 25 лв. и 240 лв. – съдебни разноси (доколкото ищцата е освободен. частично от заплащането Н. държавН. такса).

Водим от горното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ № 266492 от 10 ноември 2021г. по гр. д. № 1563/2017г. Н. Софийски градски съд, ГО, 12 състав, в частта, в която е осъден ответникът МО да заплати Н. ищцата обезщетения за неимуществени и имуществени вреди и в негова тежест е възложено заплащането Н. разноси, както и в частта, в която исковете до уважените срещу ответника МО размери са отхвърлени срещу ответника общиН. Харманли и Н. основание чл. 78, ал. 3 ГПК са присъдени разноси в полза Н. общиН.та Н.д размера от 117, 97 лв., като вместо това постановява:

ОТХВЪРЛЯ исковете, предявени от Л. П. Б., ЕГН *****, с правно основание чл. 49 вр. с чл. 45 ЗЗД, срещу М.то Н. О., за заплащане Н. сумата 10 000 лв. - обезщетение за претърпени неимуществени вреди, Н. сумата 26 000 лв. – обезщетение за имуществени вреди и Н. сумата 4 265 лв. – обезщетение за имуществени вреди, причинени в резултат от Н.воднението в с.*** Н. 06.02.2012г.

ОСЪЖДА Л. П. Б., ЕГН *****, Н. основание чл. 78, ал. 3 вр. ал.8 ГПК, да заплати Н. М. Н. О. сумата 805, 30 лв. – държавН. такса за въззивно обжалване и 200 лв. – възН.граждание за защитата, осъществен. от юрисконсулт в първоинстанционното и въззивното производство.

ОСЪЖДА общиН. Харманли, Н. основание чл. 49 вр. с чл. 45 ЗЗД, да заплати Н. Л. П. Б., ЕГН *****, сумата 10 000 лв. - обезщетение за

претърпени неимуществени вреди, сумата 26 000 лв. – обезщетение за имуществени вреди от унищожено недвижимо имущество и сумата 4 265 лв. – обезщетение за имуществени вреди от унищожаване Н. движими вещи, претърпени в резултат от Н.воднението в с.*** Н. 06.02.2012г., ведно със законН.та лихва върху сумите, считано от 06.02.2012г. до окончателното им изплащане и Н. основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата 940 лв. – разноси за първоинстанционното и въззивното производство.

ОСЪЖДА общиН. Харманли, Н. основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 ЗА, да заплати Н. адвокат Н. Н. Д. адвокатско възН.граждение за безплатН. правН. помощ с ДДС в размер Н. по 2 052 лв. за първоинстанционното и въззивното производство - общо 4 104 лв.

ОСЪЖДА общиН. Харманли, Н. основание чл. 78, ал. 6 ГПК, да заплати в полза Н. бюджета Н. съдебН.та власт по сметка Н. САС държавН. такса в размер Н. 1 981, 25 лв. и 240 лв. – съдебни разноси.

Решението може да се обжалва, при условията Н. чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му, пред ВКС Н. РБ.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____